

NOVINKY Z DEDINKY

spravodaj obce Nová Dedinka, XXI. ročník

číslo 1/2016

OBSAH / TARTALOM

Samospráva / Önkormányzat

Vážení občania!.....	2
Tisztelt polgártársak!.....	2
Spoločenská kronika.....	3
Výsledky parlamentných volieb.....	4
Biblia Pauperum.....	4 – 5
Príchod jari kedysi a dnes – Svetový deň vody a Deň Zeme.....	5 – 6
Klopú nové možnosti.....	6
Organizácie, združenia a kluby pôsobiace v obci Nová Dedinka.....	6

Zo života obce / Községünk életéből

Žil medzi nami.....	7
---------------------	---

Köztünk élt.....	7
Ateliér Kompas.....	14
Vprostred poľa biely kostol stojí.....	15 – 16

Školstvo / Oktatás

Výchova k tvorivosti a fašiangy.....	8 – 9
Čo je to „čitateľská gramotnosť“?.....	10
Máte doma budúceho prváka/prváčku?.....	11

Šport

Zo života našich futbalistov.....	12 – 13
-----------------------------------	---------

Zdravie

Čaká nás odber krvi?.....	13
---------------------------	----

Vážení občania, začal sa nový rok a s ním aj nové predsavzatia a ciele, čo by sme v novom roku chceli uskutočniť. V rozvojom programe na rok 2016 máme navrhnuté tieto projekty:

- Prístavba Základnej školy
- Prístavba Materskej školy
- Rekonštrukcia telocvične pri ZŠ (podaná žiadosť na MŠ SR o dotáciu)
- Pokračovanie vo výstavbe kanalizácie na uliciach Tomášovská, Hlavná (podaná žiadosť na Environfonde MŽP SR)
- Výstavba miestnej komunikácie na uliciach Orgovánová a Topoľová
- Rekonštrukcia miestneho rozhlasu (podaná žiadosť o dotáciu na MF SR)
- Rozšírenie kamerového systému v obci (podaná žiadosť na MV SR)
- Rekonštrukcia kúrenia v budove športového klubu
- Projekt rekonštrukcie budovy kultúrneho domu
- a iné malé projekty, o ktorých Vás budeme priebežne informovať.

Mnohí ste si možno všimli, že v celej obci prebieha modernizácia miestneho rozhlasu prechodom na digitálne riadený bezdrôto-

vý rozhlas. Pôvodný drôtový slúžil bezmála 45 rokov. Celá rekonštrukcia nás bude stáť 24 tis. eur.

V areály základnej školy sme začali výstavbu nových tried. Ako som vás už v minulom čísle informovala, že na celú prístavbu sme dostali od Ministerstva školstva 100 tis. eur, na ďalších 250 tis. eur si budeme musieť zobrať úver. Celá prístavba sa realizuje medzi pôvodnou starou budovou ZŠ a telocvičňou, vznikne tak zároveň aj prepoj medzi týmito budovami. V auguste tohto roku má byť stavba dokončená a odovzdaná do užívania.

Onedlho začneme aj prístavbu MŠ, kde nám bola pridelená dotácia 91 tis. eur. V tomto prípade budeme musieť tiež riešiť na dofinancovanie úver. Momentálne prebieha výberové konanie na dodávateľa stavby. Jedná sa o prístavbu jednej triedy, ktorá by mala byť hotová do konca tohto roku. Ak všetko dobre dopadne, tak možno aj skôr.

Na rekonštrukciu telocvične máme podané už dva projekty. Jeden na havarijný stav a druhý na súčasnú výzvu Ministerstva školstva na rekonštrukcie telocviční. Ostáva nám dúfať, že niektorý z podaných projektov bude úspešný.

Na jar tohto roku začneme aj s výstavbou miestnej komunikácie na uliciach Topoľo-

vá a Orgovánová. Stavba bude hradená z obecných finančných prostriedkov. Momentálne začalo tiež výberové konanie na dodávateľa stavby.

Boli by sme veľmi radi, keby sa nám podarilo dostať dotáciu aj na kanalizáciu, ktorá nás najviac trápi. Bez dotácií sa nám podarí vybudovať len veľmi malú časť, ale aj tá nás posunie trochu dopredu. Na pláne máme ulicu Tomášovskú a Hlavnú od mosta cez Čiernu vodu až po kraj obce smerom na Tomášov a kúsok smerom na Bernolákovo. Na Ministerstve vnútra máme podaný ďalší projekt na rozšírenie kamerového systému v obci. Zatiaľ máme monitorované iba niektoré časti obce.

Na obnovu kultúrneho domu máme vypracovanú štúdiu, po prerokovaní so stavebnou komisiou by sme pristúpili k samotnej projektovej dokumentácii a v budúcom roku začali rekonštrukciu aj tejto budovy.

Toto sú také najväčšie projekty, ktoré sme v tomto roku začali a chceli ďalej realizovať. Dúfam, že na konci roka budeme môcť povedať, že sa nám to aj podarilo.

S úctou
Viola Takáčová
starostka obce

Tisztelt polgártársak! Elkezdődött az új év, amely új kihívásokat is hozott. A 2016-os évre a településfejlesztési tervben számos feladat vár ránk:

- Az alapiskola bővítése
- Az óvoda bővítése
- A tornaterem felújítása (a pályázatot az oktatási minisztériumba már benyújtottuk)
- A szennyvízcsatorna lefektetésének folytatása a Féli és a Fő utcán (pályázatot nyújtottunk be a környezetvédelmi minisztériumhoz)
- Az úthálózat kiépítése az Orgona és a Nyárfa utcán (Orgovánová, Topoľová)
- A helyi hangosbemondó fejlesztése (a pályázatot a pénzügyminisztériumhoz már benyújtottuk)
- A biztonsági kamerarendszer bővítése (a pályázatot a belügyminisztériumhoz már benyújtottuk)
- A Sport klub fűtési rendszerének felújítása
- A kultúrház felújítási terveinek dokumentációja, és más kisebb tervek, amelyekről folyamatosan informáljuk majd Önöket.

Valószínűleg már többen észlelték, hogy a falu területén digitalizáljuk a hangosbemondót. Az eredeti drótos hangosbemondó már majdnem 45 éve szolgál. A felújítási munka 21 ezer euróba kerül.

Az alapiskola területén elkezdjük az új osztályok építését. Ahogyan arról a legutóbbi számunkban írtam, a felújításra az oktatási minisztériumból 100 ezer eurót kaptunk, a fennmaradó 250 ezer euróra, melyre szükségünk lesz, kölcsönt vesz fel a falu. Az új osztályok az iskola és a tornaterem között épülnek, ezzel összekötjük az eddig különálló épületeket. Az új osztályok augusztusra készülnek el.

Hamarosan megkezdjük az óvoda bővítési munkálatait is, amelyre az oktatási minisztériumtól 91 ezer eurót kaptunk. A hozzáépítéshez szükséges további forrást is kölcsönből fedezzük. A közbeszerzési eljárás most zajlik. Egy osztályt építünk, amelynek év végére kell elkészülnie, de ha a munkák jól haladnak, hamarabb is átadhatjuk.

A tornaterem felújítására két pályázatot is benyújtottunk. Az egyiket az épület balesetveszélyességének elhárítására, a másikat az oktatási minisztérium pályázati felhívására. Bízunk benne, hogy valamelyik

pályázatunkat pozitívan bírálják el. Még az idei évben elkezdjük az Orgona és a Nyárfa utcán kiépíteni az úthálózatot, az építő cég kiválasztása folyamatban van, az építkezést a falu költségvetéséből valósítjuk meg.

A legsürgősebben a szennyvízcsatorna kiépítését szeretnénk befejezni, csak reménykedhetünk, hogy kapunk rá támogatást. Pályázati pénz nélkül csak lassan haladunk. Terveink szerint a csöveket a sápi hídtól a falu végéig, Féli és Cseklész felé kiépítjük az idei évben.

A belügyminisztériumban a kamera rendszer kiépítésére pályáztunk.

A kultúrház felújítására is vannak terveink, az építésügyi bizottsággal megtárgyaljuk az ügyet és kidolgoztatjuk a tervdokumentációt is. Szeretnénk a jövő évben felújítani ezt a középületünket is.

Ezeket a feladatokat szeretnénk év végéig elvégezni. Bízunk benne, hogy év végén elmondhatjuk, sikeres évet zártunk.

Tisztelettel:
Takáčová Viola polgármester
fordította: Neszméri Tünde

Spoločenská Kronika

Jubilanti / Jubilánsok 2015

70 rokov / Évesek

Bartošová Margita
Holocsyová Jarmila
Maluniak Ladislav
Petrík Ľudovít
Petríková Gizela
Rapant Štefan
Takáč Štefan
Túryová Júlia
Vitálosová Gizela

80 rokov / Évesek

Fülöpová Helena
Hervayová Juliana
Kissová Margita
Kováčová Anna
Lojová Margita
Mikulová Mária
Šebová Terézia
Takács Ondrej
Žáčik Jozef

90 rokov / Évesek

Đuriška Emil

Narodenia / Újszülöttek 2015

Jakubík Tomáš
Lauko Samuel
Parnica Juraj
Pechová Dorota
Triašková Liliana
Mikelková Linda
Motýľová Sára
Alexandrová Daniela
Pavelka Filip
Schiffer Erik

Hricková Tereza
Susko Šimon
Stiglicz Tobias
Bodiš Filip
Klimaj Dominik
Klimajová Bianka
Füleová Sofia
Hideghéty Sebastián
Sršen Michal
Papíková Terézia

Horváth Leonard
Lojová Sofia
Migrová Michaela
Holek Richard
Sydorčuk Adam
Odehnal Lukáš
Dojčák Richard
Zvalová Samanta
Bachledová Barbora
Mészárosová Andrea

Hronský Juraj
Horváthová Sabina
Pethő Oskar
Bittner Oliver
Juhás Emma
Vinczeová Nina
Kojš Gregor
Havel Viliam
Jakub Bročko

Sobáše / Összeházasodtak 2015

Milan Bachleda a Nikoleta Kolhánková
Maroš Szighardt a Karolína Bodišová
Marek Ondrus a Katarína Bódišová
Richard Fülöp a Ivana Malová
Miloš Gabrheľ a Nika Alexová
Roland Pethő a Marcela Gavallová
Ondrej Szűcs a Martina Ženišová
Michal Smolinský a Anita Takácsová
Michal Grác a Andrea Červenáková

Ivan Andrej a Simona Fodorová
Peter Gajdoš a Zuzana Cagaňová,
Peter Šimonič a Andrea Vadkertiová
Pavol Pecho a Martina Löwová
Žilinčan Jakub a Ólvecká Alena
Peter Bačík a Viera Valkovičová
Ladislav Šebo a Monika Berkešiová
Ján Kučera a Katarína Klučárová

Úmrtia / Elhaláloztak 2015

Popluhárová Margita
Bódiš Peter
Szighardt Teodor
Šešerová Judita
Susková Helena
Vercse Ernest

Halász Ján
Vadóczky Ernest
Vargová Ružena
Bódiš Ján
Valkovič Jozef
Lukovičová Rozália

Szukurák Ľudovít
Fülöp František
Hamm Bedrich
Šípoš Štefan
Nagy Gejza
Farkašová Anna

VÝSLEDKY PARLAMENTNÝCH VOLIEB 2016 V NAŠEJ OBCI

5. marca sa v našom štáte konali voľby do Národnej rady Slovenskej republiky, výnimkou nebola ani naša obec. Zriadili sa dve okrskové volebné komisie, obe sídlili na Základnej škole a spolu privítali z možných 2000 právoplatných voličov 1421, čo bola 71,05 percentná účasť. Platných hlasovacích lístkov sa odovzdalo 1384, z toho 8 voličov u nás hlasovalo z cudziny.

Prinášame vám počet platných hlasov z oboch okrskov za jednotlivé politické strany a koalície, ktorých sa pre tieto

voľby registrovalo až 23. V zátvorkách uvádzame percentá hlasov (nad 5%) strán a koalícií, ktoré by sa z našej obce prebojovali do parlamentu.

Ďakujeme všetkým voličom v našej obci, že sa v takom pomerne vysokom počte zúčastnili tohtoročných parlamentných volieb a prevýšili priemernú účasť na Slovensku (59,8%).

Strana TIP – 2 hlasy
Strana moderného Slovenska – 4 hlasy
Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti (OLANO – NOVA) – 179 hlasov (12,93%)
Demokrati Slovenska – Ľudo Kaník – 1 hlas
Šanca – 3 hlasy
Sme rodina – Boris Kollár – 156 hlasov (11,27%)
Strana zelených Slovenska – 8 hlasov
Koalícia spoločne za Slovensko – 3 hlasy
Maďarská kresťanskodemokratická aliancia / Magyar kereszténydemokrata Szövetség – 4 hlasy
Vzdor – strana práce – 1 hlas
MOST – HÍD – 251 hlasov (18,13%)
Slovenská národná strana – 58 hlasov

Odvaha – Veľká národná a proruská koalícia – 0 hlasov
Komunistická strana Slovenska – 8 hlasov
Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana – 6 hlasov
SMER – sociálna demokracia – 176 hlasov (12,71%)
Kresťanskodemokratické hnutie – 22 hlasov
Slovenská občianska koalícia – 14 hlasov
Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko – 55 hlasov
#SIEŤ – 81 hlasov (7,65%)
Strana maďarskej komunity – Magyar Közösség Pártja – 86 hlasov (6,21%)
PRIAMA DEMOKRACIA – 0 hlasov
Sloboda a Solidarita – 266 hlasov (19,21%)

Vladimír Petřík

Kovács László - Görföl Jenő

Biblia pauperum

Középkori faliképek

BIBLIA PAUPERUM

17. januára v Novej Dedinke predstavili knihu, z ktorej sa dozvieme, ktorú biblickú scénu nájdeme na stenách našej kaplnky. Autori, László Kovács a Jenő Görföl, predstavili knihu, z ktorej sa dozvieme aj to, čo znamená výraz Biblia pauperum.

Nástenné maliarstvo v stredoveku (romantika, gotika) slúžilo na výzdobu vnútorných stien chrámov, ale zároveň mala sprístupniť širokým vrstvám ľudu kresťanský svetonázor a mala sa stať obrazovou knihou pre nevzdelaných, ktorú označujeme ako Bibliu chudobných, čiže, ako Bibliu pauperum. Malby realizovali kočovné skupiny maliarov. Maliari pracovali podľa cirkvou schváleného ikonografického programu. Námety aj umiestnenie boli predpísané

a pre jednotlivé časti chrámov aj určené. Dnes vo viac než sto kostoloch na Slovensku môžeme vidieť malby, prevažne fresiek v románskom a gotickom štýle. Umelecká hodnota týchto obrazov je nevyčísliteľná. Zoradenie zobrazení, čo bolo aj cieľom knihy aj prednášky, je aj určitou kultúrnou misiou.

V Novej Dedinke, v kostole svätého Jakuba a Filipa nájdeme malbu Svätého Michala. Freska je čiastočne rekonštruovaná. Michala vidíme s krídlami, v ľavej ruke má meč, v pravej váhu, na ktorej sú duše. V pozadí, na dne malby vidieť aj zatratených. Malba zobrazuje poslednú biblickú scénu.

Tünde Neszméri

BIBLIA PAUPERUM

Január 17-én Dunasápújfalun mutatták be azt a könyvet, amelyből kiderül, melyik bibliai jelent látható kápolnánk falán. A Kovács László és Görfői Jenő szerzőpáros mutatták be azt a kötetet, amelyből azt is megtudták a jelenlévő, mit jelent a Biblia pauperum kifejezés.

A középkorban sok volt az olvasni nem tudó szerzetes és pap, illetve voltak olyan papok, akik nem tudták megszerezni az egész szentírást. Nekik adták ki a 13. században könyvek formájában a bibliai jeleneteket megrajzolva, megfestve. A középkori templomok falain is megjelentek

a bibliai jeleneteket ábrázoló festmények, amelyeknek művészi értékük változó, de a célt, hogy az emberek megismerjék a szentírás történetét, elérték vele. A mai Szlovákia középkori templomai a 11. századtól a 15. századig a román stílus és a gótika korában épültek, ezek falain találhatóak a bibliai jelenetek. Ezek a falfestmények általában az Újszövetségből vették témájukat, a szentélyt a hajótól elválasztó diadalíven az Ószövetség prófétáit és történeteit ábrázolták, a templom hajójában általában az utolsó ítéletet és az egyes szenteket bemutató képsorok kaptak helyet. A szentélyben

nagyrészt a mennyezetre, és a szentély északi és déli falára festettek, valamint a hajóba nyíló diadalív szentély felőli falrészre.

A dunasápújfalusi Szent Fülöp és Jakab kápolna hajójában látható egy félig kibontott freskó, amelyen Szent Mihály szárnyas alakjának bal kezében kard, jobb kezében mérleg, serpenyőjében a lelkek láthatók. Homályosan az elkárhozottak alakjai, lelkük is látható a kép alján, ez az utolsó ítélet megjelenését is jelzi.

Neszméri Tünde

Príchod jari kedysi a dnes SVETOVÝ DEŇ VODY A DEŇ ZEME

Príchod jari aj pre človeka ešte donedávna znamenala radosť z toho, že skončilo obdobie hladu, chladu, krátkych dní a dlhých nocí. Prežitie zimy v teple a s plným bruchom nebolo samozrejmosťou tak ako dnes. Zimné obdobie bolo neraz pre našich predkov bojom o prežitie. Možnosti tvorenia zásob na zimu boli obmedzené, a keď prišla tuhá a dlhá zima alebo zime predchádzala zlá úroda, oslava jari bola o to väčšia, neraz však už v menšom počte. Oslava jari, ako znovuzrodenie života a rôzne rituály, ktoré slúžili na zblíženie sa s matkou Zemou, sa premietli do mnohých vtedajších pohanských sviatkov a rituálov, ktorých stopy môžeme nájsť aj v dnešných kresťanských tradíciách.

V dnešnej dobe si tieto symboly našich predkov ani neuvedomujeme. Chladná zima je pre nás symbolom vydarenej lyžiarkej sezóny a príchod jari znamená, že už treba vytiahnuť kosačky. Azda jediný prirodzený inštinkt nadväzujúci na zvyky našich pohanských predkov je jarné upratovanie. Ľudia čistili domy, umývali dobytok, vyhánali z nich zlo. Napríklad zapálili vetvičky a vydymili s nimi celý príbytok. Nakoniec aj veľkonočná oblievačka súvisí s očistou. My dnes upratujeme trochu inak, ale tá spojitosť tam je.

V súčasnosti, keď už nejde v zime o život (jedine ak na lyžiarskom vleku, na hokejovom zápase alebo v aute s letnými pneumatikami), sa tieto symboly a tradície pomaly vytrácajú, a tiež málokto im už rozumie. To však neznamená, že si môžeme žiť bezstarostne, že sme prírodu zvládli a už nám nehrozí žiadne nebezpečenstvo, žiadne nepohodlie.

Práve naopak, sme ohrození viac ako naši predkovia v minulosti. Možno nie naša generácia hneď teraz a bezprostredne, ale naše deti a ich deti určite – ak sa niečo nezmení.

Náš prístup k prírode, k našej Zemi nie je trvalo udržateľný. Je nás čím ďalej viac a berieme zo Zeme viac ako vraciam. Rúbeme lesy, ničíme pôdu, vyháname živočíchy, znečisťujeme rieky aj oceán. Drancujeme. Naša technicky vyspelá civilizácia potrebuje všetkého veľa. A vytvára veľké množstvo odpadu a znečistenia. Pri tomto tempe sa naša Zem čoskoro vyčerpá.

To, že je situácia naozaj vážna, je predmetom rôznych vedeckých aj medzištátnych konferencií, kde sa hľadajú riešenia, ako aspoň spomaliť blížiacu sa ekologickú katastrofu.

Za tento stav nie sú zodpovedné len veľké korporácie, ktoré ťazia, drancujú, rúbu, lovia, vypúšťajú. Za tento stav môžeme aj my, obyvatelia. Vývoj nezastavíme a ani asi nechceme zastaviť, ale môžeme znížiť negatívne dopady. Môžeme urobiť aspoň to málo – zbytočne neplyvať, recyklovať odpad, ne-

znečisťovať prostredie odpadom -a hlavne – vychovávať naše deti v tomto duchu.

Na uvedenie si tohto stavu tu posledné roky máme „jarné sviatky“, ktoré nám majú pripomenúť, že o čo môžeme v blízkej budúcnosti prísť a na naše vzburcovanie, aby sme prispeli aj my k ochrane nášho prostredia a mysleli tak na naše deti a vnúčatá.

„Svetový deň vody“ sa koná každoročne 22. marca. Cieľom je upozorniť na význam vody a potreby udržiavať obnoviteľnosť vodných zdrojov. Oslavovanie Svetového dňa vody na medzinárodnej úrovni bolo doporučené v roku 1992 konferenciou

OSN o životnom prostredí a rozvoji (UNCED). 22. marec 1993 bol určený ako 1. Svetový deň vody.

„Deň Zeme“ sa koná každoročne 22. apríla. Je to takisto ekologicky motivovaný sviatok, upozorňujúci ľudí na dopady ničenia životného prostredia. V súvislosti s týmto sviatkom sa v Novej Dedinke koná dňa 16. 4. 2016 akcia pre našich obyvateľov „Jarné upratovanie obce“. Cieľom tejto akcie je upratanie verejných priestorov našej obce spoločnými silami.

Prídte pomôcť a ukázať (sa), že nám záleží na budúcnosti. Budme vzorom pre naše deti.

KLOPÚ NOVÉ MOŽNOSTI

O Senci sa dá povedať, že je športové mesto. Hrá sa tu na celkom solídnej úrovni futbal, volejbal, hádzaná, basketbal, tenis, robí sa jachting i pretláčanie rúk. Máme v meste tri základné školy, dve gymnáziá i Strednú odbornú školu. A od septembra budúceho roka pribudne ďalšie gymnázium – športové. Motiváciou jej vzniku je, aby sa talentovaná mládež vo veku 15 – 19 rokov nemusela sťahovať za športom i vzdelaním do iných kútov republiky, ale mohla sa plne venovať športovému rastu a zároveň získať aj úplné stredoškolské vzdelanie tu v Senci. Súkromné športové gymnázium plánuje otvoriť jednu až dve triedy - podľa počtu prihlásených detí.

Škola bude mať celoštátny charakter aj s možnosťou internátneho ubytovania v areáli Strednej odbornej školy na Ky-

suckej ulici. Jej jednoznačnou výhodou je, že sa budú naraz poskytovať možnosti ďalšieho športového rastu, ale zároveň aj klasického gymnaziálneho vzdelania podľa všeobecne platných osnov tohto typu škôl. Od bežných gymnázií sa toto športové líši počtom hodín telesnej výchovy (3 hod. týždenne) a športového tréningu (4 hod. týždenne). Škola plánuje spolupracovať s miestnymi športovými klubmi, najmä s trénermi, aby pomáhala v športovej príprave v jednotlivých odvetviach. Vychádza z overeného modelu a poznania už zabehnutých škôl u nás na Slovensku, ale i vo svete, kde sa snažia získať pre športovú prípravu dobrých trénerov i pedagógov v jednej osobe. V praxi to bude vyzeráť tak, že napríklad futbalisti, ktorí trénujú v kluboch, budú navyše trénovať futbal ešte 4 hodiny v škole pod vedením naozaj

kvalifikovaných a erudovaných odborníkov. Podobne to bude aj v ostatných športových odvetviach. Trénovať sa bude na vyhovujúcich ihriskách.

Toto gymnázium už má bohaté vlastné skúsenosti, existuje 20 rokov, najprv pôsobilo v Bernolákove a potom od roku 2011 v Bratislave Na Pántoch. V jeho laviciach a ihriskách ukončili strednú školu takí skvelí športovci ako volejbaloví reprezentanti Richard Nemeč, Emanuel Kohútik a Martin Nemeč, futbalový reprezentačný brankár Ján Mucha, tenisti Chantal Škamlová a Jozef Kovalík, či Michal Valjent, hokejový reprezentant do 20 rokov. Školné je 600 EUR na školský rok, ale v prípade sociálne slabších alebo neúplných rodín bude poskytovať zľavu prípadne odpustenie poplatku. Bližšie informácie získať na e-mailovej adrese info@gymnaziumbernolakovo.sk.

(mas)

ORGANIZÁCIE, ZDRUŽENIA A KLUBY PÔSOBIACE V OBCI NOVÁ DEDINKA

Prinášame vám prehľad organizácií, združení a klubov, ktoré pôsobia v našej obci – v prípade potreby sa môžete obrátiť na ich predsedov a zodpovedné osoby:

ŠK Nová Dedinka - Attila Poór

Pol'ovnícke združenie Čierna voda - Zoltán Batoška

Únia žien - Helena Chlpíková

Občianske združenie Rybári - Peter Deszkáš

Stolnotenisové združenie Topspin - Karol Füle

Ateliér KOMPAS - Ján Štulrajter

Rada rodičov pri ZŠ Nová Dedinka - Eva Kissová

Rada rodičov pri MŠ Nová Dedinka - Gabriela Markovičová

Občianske združenie Areál oddychu a športu Pri Jazere - p. Šimkovič, p. Belák

Občianske združenie Športový Klub LABDA - Roman Borušovič

ŽIL MEDZI NAMI

Nie je tak dávno, keď sme v našich Novinkách z Dedinky 3/2013 uverejnili článok o Jozefovi Múčkovi – významnom atlétovi s mnohými športovými úspechmi. Tvrdil o sebe, že je introvert a jeho motivácia spočívala v chcení dosiahnuť výsledok a úspech. Jeho mottom bolo „Všetko dosiahneš, len musíš chcieť.“

Najväčším športovým úspechom bola zlatá medaila v duatlone, ktorú získal v Poľsku v roku 1998 a veľa iných cien, ktoré vyhral. V posledných rokoch sa aktívne zapájal do športového diania v Základnej škole v Novej Dedinke. Organizoval súťaž O putovný pohár Jozefa Múčku v cezpoľnom behu, kde do súťaže venoval pohár, ktorý sám kedysi vyhral. Nikdy nechýbal ani na obecných podujatiach. Ohotne pomáhal pri čistení obce a jej okolia. Zapájal sa do rôznych súťaží s deťmi. Jeho poslednou účasťou bolo otvorenie novej cyklotrasy medzi Novou Dedinkou a Bernolákovom. Bol nadšený, že z rodnej obce je možné prejsť na bicykli bezpečne mimo hlavnej cesty až do Bratislavy.

Svoju rodinu mal nadovšetko rád. Bol dobrým otcom a manželom, vždy ochotný vo všetkom pomôcť svojej manželke aj deťom. Život prežíval plodne, v neúnavnej práci pre svojich blízkych i pre celú spoločnosť. Možno povedať, že obsah, ktorý vliadol do svojich dní a svojho života, bol v každom zmysle činorodý a užitočný. Nežil len pre seba, žil pre tých, ktorí ho obklopovali.

Prišla však ťažká choroba, nad ktorou nedokázal zvíťaziť. Tu neplatilo ani jeho motto. Aj napriek všetkým prekážkam bojoval ďalej. Nechcel brať smrť a jeho neustálu prítomnosť na vedomie. Lenže napriek všetkému úsiliu sa musel podriaďovať svojmu osudu. Zákerná choroba napokon umožnila smrť a vyhasol vzácny život.

Odišiel človek, skromný, tichej povahy, voči ľuďom úslužný. Spomíname na jeho optimistický a láskavý úsmev. Skončil sa jeden plnohodnotný ľudský život, no nekončí sa láska a vďačnosť za to, čo dobré náš zosnulý vykonal pre svoju rodinu a spoločnosť. Jeho spomienka zostane v srdciach a myšliach všetkých nás. Jožko, mali sme ťa veľmi radi a neostáva nám nič iné ako povedať: „Si v cieľi, ale budeš nám chýbať!“

*S úctou a spomienkou
Viola Takáčová – starostka obce*

KÖZTÜNK ÉLT

Nem is olyan régen, községi lapunk 2013/3-as számába írtunk Mučka Józsefről, atlétikai sikereiről. Introvertált személyiségnek tartotta magát. Célja az eredményesség és a siker elérése volt. „Mindent elérhetsz, csak akarnod kell“ volt a mottója.

A legjobb eredményt Lengyelországban érte el, ahol 1998-ban aranyérmert szerzett duatlonban, de az összes többi sikerére büszke volt. Az utóbbi években a dunasárpújfalusi alapiskola sport életébe is aktívan bekapcsolódott. Megszervezte a Mučka József vándor kupát, amelyben azt a serleget ajándékozta a győztesnek, amelyet korábban ő nyert el. De más gyerekeknek szervezett versenyekbe is bekapcsolódott. Az utolsó rendezvény, amelyen részt vett a Cseklésvt Dunasáppal összekötő kerékpárút megnyitója volt. Hihetetlenül lelkes és boldog volt, hogy szülőfaluját és Pozsony kerékpárúttal kötötték össze, így a fővárost már kerékpárral is megközelítheti bárki, biztonságos úton, nemcsak a fő autópálya mentén.

Családját imádta, jó apa és férj volt. Mindenkor és mindenben segítette feleségét és gyermekeit. Aktív életet élt, folyamato-

san, fáradhatatlanul dolgozott a családjáért, hozzátartozóiért és a közösségért. Minden napja értékes és gyümölcsöző volt. Nem önmagáért élt, hanem azokért, akiket szeretett.

A betegség ellen azonban nem tudta felvenni a harcot. Már a mottója sem segítette. Ennek ellenére harcolt. Nem akarta elfogadni a halált. De sajnos a sors ellen nem lehet küzdeni, a betegség legyőzte őt. Halálával egy értékes ember ment el.

Szerény, csendes, tisztességes személy távozott az élők sorából. Emlékszünk optimizmusára és mosolygós arcára. Véget ért egy emberi élet a földön, de emléke tovább él, szívünkben, lelkünkben. Emlékünkben őrizzük jószágát, munkásságát. A családja és a közösség iránti szeretete, munkája itt marad velünk. Jóska, nagyon szeretünk téged, mást nem tehetünk, minthogy kimondjuk: „Célba értél, de nagyon fogsz hiányozni!“

*Emléked örökké megőrizzük:
Takáč Viola, polgármester*

VÝCHOVA K TVORIVOSTI A FAŠIANGY

Počas zimných mesiacov až po skorú jar sa v našej MŠ uskutočnilo mnoho zaujímavých akcií, ktoré podporovali rozvoj osobnosti dieťaťa, a to poznávaním kultúrnych tradícií i zvykov Fašiangov, výchovou k tvorivosti a výrazne sa posilňoval pozitívny postoj k environmentálnej výchove, a to predovšetkým starostlivosťou o vtáčiky cez zimu. Deťmi zhotovené pestrofarebné vtáčiky i rôzne vtáčie búdky, mali dominantné miesto v každom kútiku nášho interiéru MŠ. Všetky zvedavé očka našich detí spolu s p. učiteľkami každým dňom pozorovali pri pobyte vonku meniacu sa prírodu, i prilietanie vtáčikov ku dreveným búdkam s krmivom, ktoré nám poskytli rodičia, a tak nám i napomohli spoznávať ochranársky postoj k prírode spojený so starostlivosťou o vtáčiky v zimnom období. Radostný bol aj ranný príchod detí do škôlky, kedy spolu s rodičmi obdivovali všetky krmidlá umiestnené na stromoch v areáli školského dvora a všimli si postupne ubúdajúcu sa vtáčiu potravu.

Bábkové divadielko "Pod Hríbikom" nám taktiež ponúklo, prežívať obraz prírody v podobe rozprávky „ Zimný

príbeh“, a to v podaní hercov uja Hoblinku a tety Hoblinky. Dej nás zaviedol medzi lesné zvieratká, ku vtáčikom - sýkorkám v zasneženej krajine.

Koncom januára prijala pozvanie do našej MŠ p. psychologička Mgr. PhDr.

Daniela Kösegiová, z CPPP so sídlom v Senci. Toto stretnutie bolo spojené s prednáškou a odborným poradenstvom pre rodičov našich predškolákov z triedy Mravčekovia a Včielky. Jeho cieľom bolo poskytnúť informácie o školskej zrelosti a podmienkach zápisu detí

do školy. V jarnom období absolvovali prihlásené deti psychologické vyšetrenie – testy školskej zrelosti, zrealizované na našej MŠ. Spomenieme aj návštevu 1. ročníka ZŠ v Novej Dedinke, ktorej sa zúčastnili všetci naši predškolačníci.

Tohtoročnú fašiangovú atmosféru nám priniesli v podobe výchovného koncertu profesionálni hudobníci „Muzikanti – Fidlíkanti“. Predstavili deťom hudobný folklór z regiónov Slovenska. Spoznávali sme ľudové nástroje - fujaru, koncovku, píšťalku, drumbľu, cimbal, husle a spolu s hudobníkmi si deti zaspievali ľudové piesne a zatancovali Jánošíkov tanec či Širákový tanec - Čapáš. Zábava a dobrá nálada prevládala aj na ďalší deň, kedy sa uskutočnil v našej MŠ „Fašiangový karneval“. Veselica žiarila krásnymi maskami v každej triede. Bol to ten najveselejší deň - detská párty, ktorá splnila našim chrobáčikom rozprávkový sen, premeniť sa, vyšantiť sa i pochváliť sa v maskách navzájom. Počas fašiangového týždňa deti pripravovali rôznymi výtvarnými technikami farebnú výzdobu a svojimi prácami zdobili priestory MŠ. Predškolačníci - Včielky, si dokonca vyskúšali jeden zo zvykov ľudovej tradície - pečenie šišiek. Aktívne spolupracovali pri miesení, valkaní a vykrajovaní cesta, a samozrejme, i pri ochutnávaní šišiek.

Každoročne sa tešíme na mesiac marec, ktorý nám otvára nielen brány kvitnúcej prírody, ale máme i hlbšiu mož-

nosť otvárať knihu, mať ju v dlaniach a formou hry s ňou pracovať a spoznávať jej hodnoty i kúzlo toľkokrát, koľko v sebe skrýva strán. Každý týždeň bol v jednotlivých triedach iný, rozprávkový, literárno - tvorivý a výtvarne kreatívny. Boli to chvíle radosti i zodpovednosti. Pestovali si kladný vzťah ku knižke, vnímali ju ako svojho rovesníka. Nielen naše deti : Lienky, Stonožky, Motýliky, Mravčekovia, Včielky si vyskúšali rolu spisovateľa, ilustrátora či čitateľa. Aj naši rodičia sa vďačne zapájali do tvorby veršikov, rozprávok podľa loga tried, čítali deťom rozprávky.

V mesiaci marec staršie deti navštívili knižnicu v našej obci pod vedením p. Alžbety Žáčikovej, ktorá im priblížila čaro a tajomstvo kníh. Máme za sebou studenú, ale aktivitami pestrú zimu. Tešíme sa na teplejšiu jar a s ňou spojené milé aktivity.

*Diana Holubová,
učiteľka MŠ v Novej Dedinke*

ČO JE TO „ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ“?

S pojmom „čitateľská gramotnosť“ sa dnes stretávame hádam už na každom kroku. Či už je to v médiách, čítať o nej môžeme v novinách, v ktorých sa môžeme dozvedieť i výsledky rôznych testovaní žiakov a študentov. Žiaľ, výsledky nie sú vždy lichotivé...

Čitateľská gramotnosť – to nie je len zvládnutie techniky čítania. Základom tejto gramotnosti je naučiť žiakov porozumieť čítanému textu, vnímať ho a pochopiť, získané informácie využiť v praxi.

Kedysi sa deti na prvom stupni učili v prvom rade text pekne prečítať. Robiť medzery, pauzy, klásť dôraz. Učiteľka text prečítala v škole a deti si to mali doma natrénovať. To bolo to „klasické čítanie“. Ale aký je rozdiel medzi „klasikou“ a čítaním s porozumením? Raz som čítala v novinách jedno vysvetlenie, ktoré sa mi veľmi páčilo: autorka porovnávala tieto druhy čítania k príprave novej divadelnej hry. Herci niekoľko týždňov sedia, čítajú text, rozmyšľajú nad tým, čo je v ňom dôležité, prečo bol tak napísaný, o čom vlastne je. Až keď ho majú herci dôkladne zanalyzovaný, vtedy vedia, ako ho majú predviesť. Až keď dobre rozumejú textu, môže pristúpiť k jeho interpretácii.

napísaní životopisu, čítaní inzerátu. Nedostatky pri porozumení textu sa prejavujú aj v testoch, keď si žiak nepozorne prečíta zadanie úlohy alebo mu neporozumie.

Čitateľskej gramotnosti sa snažíme venovať i na našej škole. A to nielen v rámci slovenčiny. Zapojení sú aj učitelia z iných predmetov, ktorí každý mesiac dávajú na portál www.bezkriedy.sk testy z čitateľskej gramotnosti, či už z biológie, chémie, z anglického či nemeckého jazyka, dejepisu. Testy žiaci riešia priamo na portáli, kde si učiteľ hneď môže skontrolovať správne odpovede zapojených žiakov. Minulý mesiac sa na škole konali „majstrovstvá v scrabble“, kde boli zapojení žiaci na druhom stupni. Keďže marec je mesiac kníh, na prvom stupni plánujeme zaviesť „Mesiac hlasného čítania“, do ktorého chceme zapojiť i rodičov. Môžu čitateľskú gramotnosť trénovať spolu s deťmi. Pri čítaní môžu zámerne opakovať niektoré informácie a potom sa na ne pýtať, dajú deťom reprodukovať text podľa obrázka. Alebo skúšať pozornosť dieťaťa tým, že spraví nejaký logický nezmysel, ktorý musí dieťa v texte nájsť. Napr. : „V jeden chladný jesenný deň, 3.marca, som sa vybral na dlhú prechádzku.“ Všimli ste si to? Dúfam, že áno ...

Ale ako pristupovať k tomu v škole či doma? Naučiť deti čítať s porozumením je „hotová veda“. Treba vedieť, ako postupovať. Napríklad dávať otázky, podčiarkovať slová, ktorým nerozumiem, robiť si trebárs výpisky či osnovu. Tých aktivít je mnoho. Táto „problematika“ sa netýka už len slovenčinárov. Aj učitelia iných predmetov, trebárs matematiky, fyziky, biológie, dejepisu by mali vedieť zisťovať u žiakov, či žiaci prečítanému textu rozumejú. Či žiak pochopil napr. kľúčové slovo daného odseku, či pochopil súvislosti.

Takúto gramotnosť potrebuje každý človek. Je to akoby čítanie medzi riadkami. Treba ju napr. pri vyplnení dotazníka,

Pripájam fotografie tohtoročných víťazov školského kola recitačnej súťaže Hviezdoslavov Kubín. Je už tradíciou na škole. Víťazi reprezentujú našu školu na okresnom, či na krajskom kole. Žiaci pristupujú k výberu textov naozaj veľmi zodpovedne. Ich texty sú často veľmi dlhé a náročné. V kategórii poézie na sa na prvom mieste umiestnil Tomáško Pollák zo IV.A, na druhom mieste Martinko Kubiš z II.A a na treťom mieste Martinko Švec z III.B. V kategórii prózy sú umiestnenia nasledovné: prvé miesto Lenka Orovnicka z III.A, druhé miesto Liliánka Gajdošová z II.B a tretie miesto Sofinka Kocková z III.B.

*Mgr. Andrea Vargová,
triedna učiteľka IV.A*

MÁTE DOMA BUDÚCEHO PRVÁKA/PRVÁČKU?

Čas zápisu sa blíži a rodičia by mali začať pripravovať dieťa na zápis do školy. V prvom rade je dôležité v dieťati podporovať nadšenie pre školu, čím viac sa bude tešiť, tým bude jeho začiatok lepší. Rozprávajte sa o škole, povedzte im zážitky, čo všetko dokážu, ak sa naučia čítať, písať, počítať. Tu je zopár rád, čo by mal budúci prvák vedieť, čo je dôležité pre jeho úspešný nástup do školy.

ČO BY MAL VEDIET BUDÚCI PRVÁK:

- samostatne sa obliecť a obuť,
- pozapínať gombíky a zaviazať šnúrky,
- samostatne sa najesť a obslúžiť na WC,
- správne vyslovovať všetky hlásky,
- vyjadrovať sa plynule aj v zložitejších vetách,
- kresliť tak, že línie sú pevné a neroztrásené,
- nakresliť postavu so všetkými základnými znakmi,
- vystrihnúť jednoduchý tvar podľa predkreslenej čiary,
- poznať základné farby,
- spočítať predmety do „päť“,
- rozprávať obsah krátkej rozprávky a rozumieť jej obsahu,
- naučiť sa naspamäť detskú pesničku alebo básničku,
- určiť prvé písmeno v slove, vytlieskať slovo po slabikách,
- orientovať sa v priestore, vie, kde je „vpredu“, „vzadu“, „hore“, „dole“, „vpravo“, „vľavo“.

AKO BY SA BUDÚCI PRVÁK MAL SPRÁVAŤ:

- vydrží pri hre alebo inej činnosti 15-20 minút,
- začatú prácu alebo hru dokončí, nezačína neustále niečo nové, neodbieha,
- na nové prostredie a osoby si zvyká bez väčších problémov (neplače, neskrýva sa za rodičov, neuteká),
- väčšinou sa hráva spoločne s deťmi, nestráni sa ich spoločnosti, nie je medzi deťmi bojzlivý a plačlivý,
- nie je agresívny, spory s deťmi dokáže riešiť väčšinou bez bitky, hádky, vzdorovitosti,

KEDY UVAŽOVAŤ O ODKLADE ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY ALEBO O NULTOM ROČNÍKU:

- ak je dieťa veľmi živé, hravé, nevydrží dlhšie pri jednej činnosti, dá sa ľahko odpútať vonkajšími podnetmi,
- nerado kreslí, nedrží správne ce-

ružku alebo ju striedavo drží v pravej a ľavej ruke, nie je dosť zručné,

- má ťažkosti s výslovnosťou, má málo rozvinutú reč, chudobnú slovnú zásobu,
- ak je bojzlivé, citovo labilné, odmieta kontakt s druhými a v cudzom prostredí reaguje plačom,
- trpí na opakované a časté choroby,
- nie je samostatné v sebaobslužke,
- nechodilo alebo chodilo len veľmi málo do materskej školy a hrozí, že si bude ťažko zvykať na systém povinností, kolektív detí a na požiadavky učiteľa.

Ak potrebujete poradiť, dohodnite si stretnutie v ABC centre Nová Dedinka, s radosťou vám pomôžeme.

Kontakt 0944 383 133

Biba

ZO ŽIVOTA NAŠICH FUTBALISTOV

Začiatkom roka sa opäť rozbehol futbalový kolotoč pre všetky vekové kategórie a veľa práce pre trénerov, ktorí sa s novými silami pustili do svojej práce. Okrem tréningov, ktoré majú deti 2-3 krát do týždňa, sa deti zúčastňovali na zápasoch rozbehnutých zimných líg v Tomášove (predprípravka, prípravka), v Šenkviaciach (prípravka), v Bratislave (mladší a starší žiaci). Hlavne pre kategóriu mladších a starších žiakov bola zvolená príprava prevažne s mužstvami z vyšších súťaží a o rok so staršími deťmi, aby bola príprava náročnejšia. Výsledky zodpovedali kvalite súperov, z čoho boli asi najviac nešťastné deti, avšak náročnejšia príprava priniesla očakávaný efekt na turnajoch, ktoré deti absolvovali. Aj naše najmenšie pusinky absolvovali priateľský zápas so Šenkvicami, ktorý síce skončil prehrou, avšak tieto deti majú pred sebou ešte veľa tréningov a v budúcnosti aj veľa vyhratých zápasov.

Po vianočných sviatkoch okrem tréningu v domácich podmienkach absolvovali deti zimné sústredenie v ŠPORT CENTER EKOMA Zvolen v dvoch turnusoch. V prvom turnuse to bola časť detí z predprípravky a hlavne deti z prípravky. V druhom turnuse to boli deti z kategórie mladších a starších žiakov. V tomto centre našli tréneri aj deti výborné podmienky na športovú prípravu pred jarnou časťou futbalovej súťaže. To, že sa s deťmi oplatí pracovať a krásnym darčekom pre tréne-

rov boli odohraté zápasy počas oboch turnusov. Menšie deti z prvého turnusu porazili Lokomotivu Zvolen 0:9 a mladší žiaci z druhého turnusu porazili Lokomotivu Zvolen 2:3. Je potrebné podotknúť, že Zvolen hrá najvyššiu súťaž na Slovensku a tréneri zo Zvolena pochválili všetky naše deti. Domov sa zo sústredenia vrátili všetky deti zdravé a bez zranení.

6.2.2016 sme sa zúčastnili už tretí rok po sebe aj turnaja v maďarskom Gyorújfalu. Zastúpenie sme mali v dvoch ka-

tegóriách – prípravke a mladších žiakov. Tento turnaj ukázal výsledky práce trénerov počas celej zimy. Kategória prípravky vybojovala na tomto turnaji 1. miesto a zároveň bol Tomáš Melničuk vyhlásený ako najlepší brankár turnaja. Kategória mladších žiakov tiež ukázala svoje kvality, keď v boji o tretie miesto porazila DAC Dunajskú Stredu. V tejto kategórii okrem krásneho umiestnenia bol Samuel Kakaš vyhlásený ako najlepší hráč turnaja a Barbora Vargová ako najlepšia hráčka turnaja. Za nasadenie a bojovnosť patrí poďakovanie všetkým deťom, ktoré sa na ňom zúčastnili. Aj samotný domáci usporiadatelia nešetřili chválou nad ich výkonmi.

Aj kategória starších žiakov 20.2.2016 absolvovala veľmi úspešný turnaj organizovaný ŠK Šamorínom. Na tento turnaj sa odchádzalo s cieľom vyhrať ho. Žiaci odohrali 5 zápasov, pričom vo všetkých boli úspešní a so skóre 35:5 skončili na 1. mieste. Ako najlepší brankár bol v tejto kategórii ocenený Matúš Ivan a najlepším hráčom bol Ismed Caliskan.

Veľmi netradične sa s futbalom popasovali deti 27. 2. 2016 na futboxe, ktorý sa konal v Auparku v Bratislave. Vo futboxe

nás reprezentovali dvojice Miško Farkaš – Dominik Böhmer, Jarko Vadovič – Samko Tholt a Dianka Ivanová a Janko Varga. Spolu odohrali 12 zápasov, každá dvojica 4 zápasy systémom dvaja na dvoch. ŠK Nová Dedinka skončila celkovo na 2. mieste.

Od marca sa deti začínajú pripravovať prostredníctvom priateľských zápasov na prvé majstrovské zápasy vo vonkajšom prostredí. Zároveň uvítame aj nové deti, ktoré by sa chceli pridať k našim malým futbalistom, stačí sa prísť pozrieť na tréningy na ihrisko.

Všetci veríme, že jarná časť prinesie pre trénerov, rodičov, deti ale aj všetkých priaznivcov futbalu veľa krásnych športových zážitkov, na ktoré všetkých srdečne pozývame.

ŠK Nová Dedinka

Ladislav Maluniak, Jarmila Mikšíková

ČAKÁ NÁS ODBER KRVI?

Naša krv, moč, stolica či sliny si pamätajú, čo sme jedli a aký máme životný štýl. Citlivo reagujú na každú zmenu v organizme.

Odber biologického materiálu je len jedna z možností na získanie diagnózy. Pri určení ochorenia sú obvyčajne potrebné aj ďalšie vyšetrovacie metódy. Žiaľ, nefunguje to tak, že ak nám z krvi niečo zistia, lekár hneď vie, o akú chorobu ide a môže nasadiť správnu liečbu. Napriek tomu odber krvi, moču, ale aj rôzne výtery pomáhajú pri stanovení diagnózy.

Výsledky môžu odhaliť aj naše dlhodobé stravovacie návyky a pitný režim. Jedlo môže byť hlavnou, nie však jedinou príčinou skreslených výsledkov. Tiež užívanie voľno-predajných doplnkov stravy môže ovplyvniť naše laboratórne výsledky. Niekedy si ani nespomenieme, že sme pred odberom niečo užíli. Stane sa, že to nespomenieme aj zámerne, zo strachu, aby sme nemuseli odber opakovať. Potom môžu vyjsť falošne negatívne výsledky, čiže mali by byť pozitívne a nie sú, alebo sú „falošne pozitívne“. Pamätajte na to, že lekárovi tak môžeme pripraviť doslova detektívku pri pátraní po príčine našich výsledkov.

Výšetrenie krvi, moču a niekedy aj stoli-

ce môžeme absolvovať v rámci preventívnej prehliadky. Môžeme oň požiadať aj ako samoplatca, napríklad, keď sa síce cítíme zdraví, ale chceme mať istotu, že to tak aj je. Vtedy sa urobí výber niekoľkých základných vyšetrení, ktoré skontrolujú, ako fungujú naše najväčšie a najdôležitejšie orgány v tele.

Čo teda robiť pred odberom krvi? Nemali by sme jesť desať až dvanásť hodín, absolútne nevhodné sú masné jedlá, údeniny a podobne. Preto lekári plánujú odbery najmä ráno, nech sa počas dňa netrápime hladovaním. Ne-

piť kávu, alkohol, energetické a sladké nápoje, nefajčiť. Naopak, vypiť aspoň dva poháre čistej vody. Pred odberom nežuť ani žuvačku. Lieky, ktoré užívame pravidelne, užíjeme, iba ak nám lekár povie inak. Vynechať namáhavé cvičenie, aj túru. Ak pracujeme v nočnej zmene, opýtajme sa svojho lekára, či to môže ovplyvniť výsledky odberu. Výsledky testov odrážajú náš celkový zdravotný stav. Na hodnoty vyšetrovaných parametrov má vplyv takmer každé ochorenie. Myslime na naše zdravie a objednajme sa už dnes na preventívnu prehliadku.

ATELIÉR KOMPAS

Začiatok školského roka 2015/2016 znamenal nielen pre Ateliér Kompas, ale aj pre mnohé deti z Novej Dedinky a blízkeho okolia pozitívnu zmenu. Zoskupenie Ateliér Kompas už pôsobí ako oficiálna Súkromná základná umelecká škola Nová Dedinka. V jej priestoroch sa stretávajú deti na výtvarnom odbore v Ateliéri maľby, kresby, grafiky a modelovania, v rámci hudobného odboru na predmetoch Hra na klavíri a Hra na gitare.

V priestoroch telocvične prebieha vyučovanie tanečného odboru zameraného na Tanečnú gymnastiku. V priestoroch materskej škôlky sa koná Keramický krúžok.

Výsledky polročného snaženia detí boli predstavené na Novoročnom koncerte, ktorý sa konal v kultúrnom dome v Novej Dedinke v nedeľné popoludnie 17. januára 2016. Rodičia, starí rodičia, priatelia a všetci nadšenci pre tvorivosť sa mohli presvedčiť, čo sa deti dokážu naučiť a vytvoriť v priebehu štyroch mesiacov. Učiť sa hre na hudobný nástroj je drina, preto oceňujeme úsilie všetkých, ktorí sa po prvých neúspechoch nedajú odradiť. Nič nejde tak ľahko, ale za snažením ostáva dobrý pocit, že sami niečo dokážete, čo sa raz naučíte, to vám nikto nevezme.

Vďaka patrí všetkým kolegom, trénerke gymnastiky Marianne Rusiňákovej, pod jej vedením staršie žiačky nadchli publikum hlavne vystúpením s farebnými stuhami. Pani učiteľka Tatiana Danková a pán učiteľ Stanislav Grich pripravili vystúpenia v Hre na klavíri, keyborde a v speve. Pán učiteľ Juraj Trubač vytvoril so žiakmi tri hudobné gitarové skupiny. Úlohou učiteľa je objaviť a podporiť talent dieťaťa, som rada, že vzájomne medzi odborními spolupracujú. Za výtvarnými dielami stoja dobré rady a skúsenosti Aleny Adamíkovej, Patrície Štofovej a Andrejky Prieceleovej.

Hostom Novoročného koncertu bol detský folklórny súbor Gajdošík pod vedením Jaroslava Gajdoša, ktorý publikum srdečne pobavil takmer profesionálnym výkonom.

Popri vzdelávaní a tvorení s deťmi sa Ateliér Kompas venuje aj umeleckému vzdelávaniu dospelých. Pravidelne každý druhý piatok sa v priestoroch Ateliéru Kompas stretávajú nadšenci keramiky. Na večerný kurz keramiky prichádzajú rodičia aj s deťmi. Pokroky sú viditeľné. Kurz sa strieda s Večerným kurzom maľby a kresby. Nikdy nie je neskoro začať a hľadať vnútorný pokoj a svoje neobmedzené možnosti.

Ďalšou oblasťou nášho záujmu je organizovanie výstav výtvarných diel aj menej známych umelcov. Najbližšie plánujeme výstavy obrazov pána Ivana Cícha.

Súčasne sme boli oslovení pripraviť výstavu výtvarných diel žiakov aj pedagógov v priestoroch kaštiela vo Veľkom Bie-

li, ktorá sa bude konať počas celoslovenskej akcie Víkend otvorených parkov a záhrad 11. – 12. júna 2016. Akcia je organizovaná združením Národný TRUST, ktoré sa venuje ochrane kultúrnych a historických pamiatok.

V druhom polroku nás ešte čakajú exkurzie do Slovenskej národnej galérie v Bratislave, návšteva múzea Albertina vo Viedni, prehliadka tanečnej súťaže v Leviciach.

Viac informácií o našich aktivitách, o pripravovaných Letných umeleckých táboroch a mnohých iných akciách nájdete na www.atelierkompas.com

VPROSTRED POLA BIELY KOSTOL STOJÍ...

Cestou z Turne do Novej Dedinky či Bernolákova, vašej pozornosti isto neujde biely kostolík, stojaci v poli na umelo vytvorenej vyvýšenine napravo od cesty. Zsvätený svätým Filipovi a Jakubovi šesť storočí slúžil obyvateľom dvoch obcí - Dedinke pri Dunaji a Novej Vsi pri Dunaji, dnes spojených do Novej Dedinky. Tehlová stavba, aké sa stavali na južnom Slovensku od konca 12. storočia, stojí celkom mimo intravilánu obce pravdepodobne na mieste mohyly zo staršej doby železnej. Dávni stavitelia určite nezvolili toto miesto náhodne - vyvýšenina zdôrazňuje bielu dominantu v rovine a v minulosti zároveň chránila kostol pred záplavami Čiernej Vody vzdialenej len 200 m od kostolíka. Historické záznamy dokladujú blízkosť dedín Pomša a Šáp.

Románska architektúra a umenie 11. až 13. storočia tvaroslovne nadväzujú na stavebné a výtvarné prejavy antickej a byzantskej kultúry, ktorej vplyv k nám spolu s východnou kresťanskou vierou priniesli Cyril a Metod. Sakrálné stavby však nevznikali len z rozhodnutí kláštorných rádov a kresťanských hodnostárov, ale pomerne často aj na podnet svetských zemepánov. Aj nižší šľachtici, ako vlastníci agrárnych statkov, pre svojich lénnikov a poddaných

dávali budovať popri hospodárskych usadlostiach a obranných stavbách aj kostoly. Viera im takto pomáhala zabezpečovať ich poslušnosť i viac či menej úprimnú oddanosť. Kostol bol miestom, kde sa prelínali vzťahy Boha prostredníctvom kňaza so zemepánom a ďalej s prostým ľudom. Spoločenská hierarchia tak bola jasne vymedzená a kontinuálne upevňovaná...

Panské emporové kostolíky sa stavali ako jednoduché jednolodové stavby s vymedzeným priestorom pre kňaza,

zemepána aj pre poddaných. Zemepán s rodinou sedával oddelene na vyvýšenej empole (balkóne) v západnej časti kostola.

Aj šápsky kostolík tvorí tradičný jednolodový priestor, na východe ukončený presbytériom - svätyňou. Pôvodné zaklutenie lode zdola nevidno, pretože je zaklopené trámovým doskovým stropom. Západný priestor kostola oddeľuje jednoduchá drevená empora s vyrezávaným stĺpom v strede. Stĺp zrejme podopieral starší balkón v tva-

re písmena U, ktorého rameno končilo pri stene apsidy „podopretej“ dvojším triumfálnym oblúkom. Takto riešený interiér spolu so zníženým „stropom“ bočných lodí vytvára dojem trojloďového priestoru. Nižší víťazný oblúk vo východnej stene kostolíka súvisel s výstavbou nového presbytéria, ktoré bolo výrazne nižšie ako pôvodná apсида.

Šesťboký polygón svätyne prekrýva valená klenba s lunetami. Plastický pozlátený symbol kríža uprostred klenby vnáša do priestoru intenzívne duchovno, umocnené jednoduchými stavebnými a výtvarnými prvkami kostolíka. Niekdajší barokový oltár nahradil novodobý obraz Krista - najvyššieho sudcu, po stranách stoja sochy Panny Márie a Krista.

NÁSTENNÉ MALBY – BIBLIA NEGRAMOTNÝCH

Súčasťou výtvarnej výzdoby stien bol cyklus fresiek zo 14. storočia, zobrazujúci kľúčové udalosti života svätcov. Negramotným poddaným pomáhali poznať a pochopiť to, čo si vzdelaní mohli v Biblii prečítať. Steny niektorých románskych kostolov pokrývali fresky

od podlahy až po strop; interiér šápskeho kostolíka zdobí už len freska Archanjela Michaela. Na stene svätyne vidno už len torzo súvislej nástennej výzdoby zo 14. storočia - obrazy sv. Kataríny a sv. Mikuláša. Malby spolu s románskou krstiteľnicou a fragmentom portálu kostola v západnej časti lode tvoria dominantný prvok interiéru. Na východnej stene lode vľavo od dvojitého víťazného oblúka akoby vychádzala

do priestoru baroková plastika Madony s dieťaťom.

MYSTÉRIUM KOSTOLÍKA

Napriek viacerým stavebným úpravám si kostol zachoval stredovekú architektonickú podstatu. Pozícia kostolíka na okraji cintorína aj jeho vonkajšie tvaroslovie veriacim pripomínajú, kde je Boh a kde človek... Štíhle, do hmoty kostolíka zapustené slepé arkády s úzkymi románskymi okienkami dvíhajú pohľad človeka k nebu. Neohromí nás tu dominantná presvedčivosť gotiky ani priateľská elegancia renesancie či okázalá nadradenosť baroka. Keď odzbrojený jednoduchou eleganciou exteriéru vstúpime do chrámu, premkne vás pradávne mystérium, objíme a pohlť pokora prapôvodnej viery. Nie dogmy - cítime len pokoj a zmierenie sálajúce z každého centimetra omietky a muriva, z každého detailu i z celej stavby.

Tu niet rozdielu medzi ľuďmi.

Text a foto: Juraj Bondora

zdroje: internetová stránka obce Nová Dedinka a informačný text pri Kostole sv. Filipa a sv. Jakuba

Novinky z Dedinky, spravodaj obce Nová Dedinka. Za vydanie zodpovedá: Viola Takáčová, starostka obce.

Redakčná rada: Vladimír Petřík, Alena Adamíková, Roman Borušovič, Tünde Neszméri, Peter Peregrim, Ján Štulrajter.

Grafická úprava: Michal Borza.

Externí prispievatelia: D. Holubová, A. Vargová

Autori fotografií: Peter Karkes, Ladislav Remiš, Tünde Neszméri, Vladimír Petřík, archív Obecného úradu

E-mail: media@novadedinka.sk

Tlač RYAL PRINT Nová Dedinka, počet výtlačkov: 800 kusov

Nie všetky uverejnené názory vyjadrujú aj stanoviská redaktorov.